Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 25 stycznia 1934 r. 163.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA:

1."Jaunakas Zinas" w sprawie projektu zagwarantowania niezawisłości państw bałtyckich. 2.Łotysze letgalscy przeciwko rządowi "silnej ręki". 3.Litewsko-łotewski handel pograniczny. 4.Nowy poseł łotewski w Litwie. 5.Stosunki gospodarcze pomiędzy Niemcami a Łotwą. 6.Sprawa łotewsko-angielskich rokowań handlowych.

-§-

ESTONJA:

1.Päewaleht" w sprawie projektu zwgarantowania niezawisłości państw bałtyckich. 2."Vaba Maa" o kandydaturze generała Larka na prezydenta Państwa. 3.Aresztowanie estońskiego generała w związku z aferą okrętową. 4.Rozłam w estońskim Kościele Luterańskim. 5.Nowa ordynacja wyborcza. 6.Sprawa nowej konstytucji. 7.Estońsko-łotewska konwencja o nauczycielach.-

--oOo--

1."J a u n a k a s Z i n a s" w s p r a w i e p r o j e k t u z a g w a r a n t o w a n i a n i e z a w i s ł o ś c i p a ń s t w b a ł t y c k i c h ."Jaunakas Zinas" /z 19.I.1934/: Nikt w Europie Zachodniej dziś nie wątpi, że Rosja z Polską istotnie zgadzają się zagwarantować niepodległość państw bałtyckich. Rosja czyni to w celu zagrodzenia Niemcom drogi na Wschód. Droga ta przez militarnie silną Polskę nie da się pomyśleć. Najłatwiej możnaby wytknąć tę drogę przez państwa bałtyckie. W związku z tem Rosja jest zainteresowana w niepodległości Litwy, Łotwy, Estonji i Finlandji, jako barjerze przeciwko hitleryzmowi. Pozatem Rosja chce uzyskać wolne ręce na Dalekim Wschodzie. Współpraca rosyjsko-polska jest poważnem ostrzeżeniem pod adresem Niemiec. Polska zgodziła się na propozycję rosyjską zagwarantowania bezpieczeństwa państw bałtyckich, nie wyłączając Litwy. Stąd jasno wynika, że Polska nie prowadziła z Niemcami układów w sprawie porozumienia kosztem Litwy.

Państwa bałtyckie leżą na skrzyżowaniu dróg gospodarczych i politycznych Europy. Państwom bałtyckim grozi niemiecki Drang nach Osten. Nie mają też państwa bałtyckie najmniejszego powodu, by odrzucać pomoc innych, którаby mogła jedynie wzmocnić ich odporność. Możnaby mówić jedynie o formie i treści deklaracji. Deklaracja musi być taka, by nikt nie orzekł, że państwa bałtyckie znalazły się pod opieką innych, nawet przyjaznych państw. W zasadzie natomiast projekt zagwarantowania niezawisłości państw bałtyckich nie zawiera w sobie nic dla nich szkodliwego.

2. Ł o t y s z e l e t g a l s c y p r z e c i w k o r z ą d o w i "s i l n e j r ę k i" ."Jaunakas Zinas" /z 19.I.1934/:Na zjazdach postępowych włościan letgalskich omawiano m.in. sprawę zmiany konstytucji. Uczestnicy zjazdu wypowiedzieli się przeciwko rządowi "silnej ręki" i udzielaniu prezydentowi Państwa szerokich praw.

3.L i t e w s k o - ł o t e w s k i h a n d e l p o g r a n i c z n y ."Socjaldemokrats" /z 17.I.1934/:Łotewsko-litewski handel pograniczny, który się rozpoczął zgodnie z postanowieniami paktu z 21.XII.1933 r. jest, jak oświadczył dyrektor Departamentu Celnego Dundurs, dla Łotwy niekorzystny. Import z Litwy jest bez porównania większy, niż eksport łotewski do Litwy.

4. N o w y p o s e ł ł o t e w s k i w L i t w i e .Prasa ryska /z 25.I.1934/:W dniach najbliższych ma nastąpić nominacja dotychczasowego naczelnika Wydz.Wschod.M.S.Z.Freimana na stanowisko posła łotewskiego w Litwie.-

5. S t o s u n k i g o s p o d a r c z e p o m i ę d z y N i e m c a m i a Ł o t w ą .Prasa ryska /z 25.I.1934/:24 stycznia dr.Ziv, działacz społeczny w R dze wygłosił referat na temat stosunków gospodarczyh między Łotwą a Niemcami.

W latach 1921-32 bierny bilans handlowy Łotwy związany z eksportem do Niemiec wyraził się sumą 598,11 milj.łatów. Jednocześnie czynny bilans handlowy z Anglją wyraził się sumą 379,39 milj.łatów. W związku z przeszkodami, jakie Niemcy stawiały eksportowi łotewskiemu, ten ostatni spadł z 72,02 milj.łt. /w 1929 r./ na 25,72 milj.łt. /1932 r./.-

6. S p r a w a ł o t e w s k o - a n g i e l s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h .Prasa ryska /z 25.I.1934/:22 stycznia odbyło się w Londynie plenarne posiedzenie delegacyj łotewskiej i angielskiej. Rokowania łotewsko-angielskie posuwają się normalnie.-

ESTONJA:1."P ä e w a l e h t" w s p r a w i e p r o j e k t u z a g w a r a n t o w a n i a n i e z a w i s ł o ś c i p a ń s t w b a ł t y c k i c h ."Päewaleht" /z 20.I.1934/:Projekt zagwarantowania niepodległości państw bałtyckich przez Polskę i Rosję wywołał nad Bałtykiem różnorodne echa. Państwa bałtyckie stoją obecnie w obliczu dwóch faktów: z jednej strony uzgodniona chęć Polski i Rosji zagwarantowania niepodległości państw bałtyckich, z drugiej zaś rozbieżność zdań wśród państw bałtyckich, wahanie się i posądzenia mocarstw. Prasa angielska, francuska i włoska twierdzi, że projekt polsko-sowiecki miał na celu likwidację agresji niemieckiej. Obecnie jednak, zdaje się, że niebezpieczeństwo agresji grozi ze strony Polski i Sowietów. W ten sposób wyniki inicjatywy tych państw stały się właśnie sprzeczne z wynikami zamierzonemi i posłużyły interesom polityki niemieckiej.

Trudno odpowiedzieć na pytanie, czy projekt polsko-sowiecki można uważać za zlikwidowany. Z odezwań się prasy bałtyckiej odnosi się wrażenie, że państwa bałtyckie pragną zagwarantowania swej niepodległości w inny sposób. Państwa bałtyckie powinne teraz same wysunąć koncepcję zagwarantowania swej niezawisłości. O ile jednak nie dojdzie się w tej sprawie do porozumienia, to należy ubolewać, że inicjatywa polsko-sowiecka runęła, gdyby bowiem postąpiono ostrożniej, możnaby było projekt polsko-sowiecki przekształcić na akt międzynarodowy, korzystny dla państw bałtyckich.-

2."V a b a M a a" o k a n d y d a t u r z e g e n .L a r k a n a p r e z y d e n t a P a ń s t w a ."Vaba Maa" /z 19.I.1934 r./ gwałtownie występuje przeciwko kandydatowi na prezydenta Państwa związku kombatantów gen.Larkowi. "Vaba Maa" zarzuca gen.Larkowi interesowność, wykazując, że Lark zapisał się do związku kombatantów jedynie spowodu obniżenia mu emerytury. "Vaba Maa" podkreśla jednocześnie bezinteresowność gen.Laidonera, który w walkach o niepodległość doprowadził armję estońską do zwycięstwa, nie myśląc o wynagrodzeniu.-

3. A r e s z t o w a n i e e s t o ń s k i e g o g e n e r a ł a w z w i ą z k u z a f e r ą o k r ę t o w ą .Prasa ryska /z 25.I.1934/:W związku z głośną aferą okrętową, polegającą na tem, że rząd peruański zapłacił Estonji za okręty o 300 tys.dolarów więcej, niż estońska oferta wynosiła, aresztowany został ostatnio w Rydze generał armji estońskiej Lebiedziew. Przy generale znaleziono 70 tys.dolarów. Aresztowanego przekazano władzom estońskim.-

4.R o z ł a m w e s t o ń s k i m K o ś c i e l e L u t e r a ń s k i m .Prasa ryska /z 25.I.1934/:Gmina luterańska w Gallisten /Estonja południowa/ zdecydowała większością głosów wystąpić z Kościoła Luterańskiego.

5.N o w a o r d y n a c j a w y b o r c z a .Prasa ryska /z 25.I. 1934/:22 stycznia Zebranie Narodowe przyjęło większością głosów nową ordynację wyborczą, wzorowaną na ordynacji fińskiej.

6.S p r a w a n o w e j k o n s t y t u c j i .Prasa ryska /z 25.I. 1934/:W tych dniach wchodzi w życie nowa konstytucja estońska. W związku z tem w całym kraju odbędą się uroczystości.-

7.E s t o ń s k o - ł o t e w s k a k o n w e n c j a o n a u c z y c i e l a c h .Prasa ryska /z 25.I.1934/:W tych dniach ma być zawarta estońsko-łotewska konwencja w sprawie pracy nauczycieli, będących obywatelami łotewskimi w Estonji i odwrotnie.-